

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. ДРАГОМАНОВА**

РЕДЧУК Римма Олександрівна

УДК 378147:316.472.4

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
З ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ
У СФЕРІ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2015

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Приватному вищому навчальному закладі «Академія рекреаційних технологій і права».

Науковий керівник –

доктор педагогічних наук, професор
КАРПЮК Роман Петрович,
Приватний вищий навчальний заклад
«Академія рекреаційних технологій і права»,
ректор.

Офіційні опоненти:

доктор педагогічних наук, професор
КОВАЛЬ Тамара Іванівна,
Київський національний лінгвістичний
університет, завідувач кафедри інформатики
та комп'ютерних технологій;

кандидат педагогічних наук
МАЛИК Галина Дмитрівна,
Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу,
доцент кафедри філології та перекладу.

Захист відбудеться 1 липня 2015 року о 14.30 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.01 в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9).

Автореферат розісланий 28 травня 2015 року.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

В. Д. Сиротюк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Підготовка кадрів, які відрізняються не лише високим професіоналізмом, але й творчим ставленням до справи, розвиненим почуттям соціальної відповідальності, є вимогою ХХІ століття. Все більш значущою для суспільства і цивілізації стає освічена особистість, здатна приймати усвідомлене рішення в ситуації вибору, прогнозувати його можливі наслідки, здатна до співпраці, така, яка відрізняється мобільністю, динамізмом і конструктивністю. Інтеграція України у світовий інформаційний простір зумовила необхідність у фахівцях з документознавства, кваліфікація яких має бути відповідною сучасним вимогам професійної діяльності.

У ситуації пошуку ціннісних основ нової педагогічної парадигми важливим завданням освітньої політики є підвищення якості вищої професійної освіти на основі збереження фундаментальності, відповідності потреб суспільства, держави і запитам особистості. Одним із найважливіших завдань вищих навчальних закладів, в яких формується професійна компетентність майбутніх фахівців з документознавства, повинна стати підготовка конкурентоздатних, кваліфікованих фахівців, здатних творчо працювати, нестандартно мислити, на високому професійному рівні виконувати місію транслятора комунікативних цінностей.

Методологічними засадами формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій є положення нормативних документів вітчизняного законодавства (Закони України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» (2007), «Про культуру» (2010), «Про інформацію» (2011), «Про правила етичної поведінки» (2013), «Про вищу освіту» (2014) тощо).

Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах розглядали вітчизняні вчені (Н.П. Волкова, Р.П. Карпюк, Т.І. Коваль, М.С. Корець, О.С. Падалка, Н.Г. Протасова, С.О. Сисоєва, Л.П. Суценко, О.В. Тимошенко та ін.).

Концептуальні положення щодо становлення і розвитку документознавства в Україні (друга половина ХХ - початок ХХІ ст.) розглядали В.В. Бездрабко; феномена науково-інформаційного дискурсу в сфері соціальних комунікацій – О.В. Тріщук; документа і книги в системі соціальних комунікацій – Г.М. Швецова.

Питання, пов'язані з підготовкою майбутніх фахівців з документознавства у вищій школі, досліджували вітчизняні (Н.А. Гайсинюк – педагогічні засади підготовки документознавців в умовах інформатизації суспільства; Г.Д. Малик – педагогічні умови реалізації компетентнісного підходу в професійній підготовці майбутнього документознавця; Н.С. Назаренко – формування комунікативної компетентності майбутніх документознавців у процесі вивчення гуманітарних дисциплін; Ю.Л. Романишин – формування готовності майбутніх документознавців-менеджерів до професійної діяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій тощо) та російські (І.М. Баштанар – формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх спеціалістів-документознавців у вищій школі; П.В. Беспалова – формування інформаційно-технологічних компетенцій майбутніх спеціалістів-документознавців у вищих навчальних закладах; Р.А. Коканова – дидактична модель формування професійної компетентності

фахівця в галузі електронного документообігу в сучасному вищому навчальному закладі та ін.) науковці. Інші аспекти підготовки майбутніх фахівців з документознавства у вищих навчальних закладах розглядали вітчизняні вчені (В.Т. Британ, О.Є. Гомотюк, В.В. Добровольська, Л.В. Квасюк, М.С. Костенко, О.В. Крайчук, А.В. Луговий, І.Д. Нілова, Ю.І. Палеха, Н.О. Якименко та ін.).

Документознавство досліджували вітчизняні науковці (В.В. Бездрабко, С.Г. Кулешов, О.Ю. Малюк, Г.М. Швецова-Водка та ін.).

Масові комунікації ґрунтовно досліджували Н.І. Заржевська, В.Ф. Іванов, С.М. Квіт, А.З. Москаленко, З.В. Партико та ін.

Питання, пов'язані із соціальними комунікаціями, розглядали українські дослідники (О.М. Берегова, О.М. Виходець, М.В. Горовий, Н.І. Заржевська, В.Ф. Іванов, С.М. Коноплицький, В.Г. Королько, О.В. Курбан, І.М. Ломачинська, Г.Г. Почепцов, В.В. Різун, О.М. Холод, К.С. Шендеровський та ін.) та російські науковці (Т.З. Адамьянц, Н.А. Ореховська, А.В. Соколов, С.А. Шаронова та ін.).

Для розуміння особливостей соціальних комунікацій важливими є дослідження українських науковців (В.В. Гридчина – семіотичні методи дослідження візуальної інформації у науці про соціальні комунікації; О.О. Морозова – формування методичного забезпечення досліджень масово-комунікаційного впливу в науках про соціальні комунікації; О.В. Самуляк – соціальні комунікації в Уанеті: історія, особливості та перспективи розвитку; Г.П. Синоруб – поняття конфліктного наповнення діяльності мас-медіа в теорії соціальних комунікацій (контекст формування поведінки аудиторії).

Актуальність дослідження формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій обумовлена низкою об'єктивно існуючих суперечностей, які виникають між:

- соціальним замовленням суспільства на фахівців з документознавства, які здатні здійснювати професійну взаємодію у сфері соціальних комунікацій, і системою вищої професійної освіти, яка недостатньо орієнтується на розв'язання цього завдання;

- об'єктивною потребою вищої школи у формуванні готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій та недостатнім розробленням ефективних педагогічних умов реалізації цього процесу;

- необхідністю модернізації вищої професійної освіти і недостатністю науково-методичних розробок щодо формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

Соціальне значення ефективної підготовки майбутніх фахівців з документознавства у вищих навчальних закладах, виявлені суперечності, нерозробленість проблеми у педагогічній теорії та практиці зумовили вибір теми дисертаційного дослідження: **«Формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертації відповідає тематичному плану наукових досліджень Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна» з наукового напрямку «Актуальні проблеми підготовки майбутніх фахівців з документознавства в умовах сучасної парадигми

освіти» (протокол № 1 від 4 вересня 2011 року) та тематичному плану наукових досліджень Приватного вищого навчального закладу «Академія рекреаційних технологій і права» з наукового напрямку «Сучасні концепції професійної підготовки майбутніх фахівців з документознавства в інформаційно-освітньому просторі вищого навчального закладу» (протокол № 1 від 5 вересня 2014 року).

Тему дисертації затверджено вченою радою Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна» (протокол № 9 від 5 червня 2013 року) та узгоджено в бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 6 від 18 червня 2013 року).

Мета дослідження полягає у виявленні, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

Відповідно до мети визначено такі **завдання**:

1. На основі системного аналізу наукових праць уточнити зміст поняття «готовність майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій».

2. Теоретично обґрунтувати сутність та структуру готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

3. Виокремити критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

4. Виявити та теоретично обґрунтувати педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

5. Розробити та теоретично обґрунтувати модель формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

6. Впровадити у навчальний процес методичне забезпечення щодо формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

Об'єкт дослідження – підготовка майбутніх фахівців з документознавства у вищих навчальних закладах.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети і реалізації завдань були використані такі методи: *ретроспективний, порівняльний і системний аналізи* психолого-педагогічної літератури, спеціальної літератури і наукових досліджень – для визначення стану розробленості досліджуваної проблеми; *синтез і узагальнення* – для уточнення й конкретизації змісту основних понять дослідження, зокрема змісту поняття «готовність майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій»; *структурний аналіз* – для визначення структурних компонентів готовності майбутніх фахівців з документознавства до

професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій; *систематизації* – для виокремлення критеріїв, показників і рівнів сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій; *узагальнення та абстракції* – для виявлення та теоретичного обґрунтування педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій; *моделювання* – для розроблення та теоретичного обґрунтування моделі формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій; *анкетування, тестування, бесіди і педагогічне спостереження* за навчальною діяльністю студентів вищих навчальних закладів, *педагогічний експеримент, ретроспективний аналіз* власного педагогічного досвіду – для з'ясування ефективності запропонованих педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій; *статистичні* – для обробки результатів педагогічного експерименту.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

- *вперше* виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій, до яких віднесено: інформаційне забезпечення змісту вищої професійної освіти майбутніх фахівців з документознавства; пріоритет суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачем і студентами у педагогічному процесі; поєднання традиційних форм навчання з інноваційними, які спрямовують студента в умови, які максимально наближені до реальних життєвих ситуацій; орієнтація освітнього процесу вищого навчального закладу на професійно-особистісний саморозвиток майбутніх фахівців з документознавства; розроблено та теоретично обґрунтовано модель формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій, яка структурно представлена цільовим, змістовим, технологічним та оцінювально-результативним блоками та реалізується на принципах соціальної обумовленості цілей і змісту вищої освіти, професійної спрямованості навчання, креативності, активності і самостійності студентів, суб'єктності взаємодії викладачів і студентів;

- *удосконалено* науково-методичне забезпечення процесу формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій;

- *уточнено* зміст поняття «готовність майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій»; структурні компоненти готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій; критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, процесуальний та особистісний) показники та рівні (низький, середній, високий) сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій;

- *подальшого розвитку* набули форми і методи формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що запропоновано методичку формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій та впроваджено її методичне забезпечення, до якого ввійшли навчально-методичні комплекси з дисциплін «Професійна етика», «Теорія і практика соціальних комунікацій» та «Організація представницьких заходів (протокол)»; розроблено комп'ютерну програму «РКЛ: педагогічна діагностика результатів сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій» (у співавторстві з Р.П. Карпюком та О.М. Лінчуком) для викладачів і студентів вищих навчальних закладів.

Теоретичні положення та практичні розробки дослідження можуть бути використані у процесі підготовки майбутніх фахівців з документознавства, магістрів, аспірантів та у системі підвищення кваліфікації фахівців з документознавства.

Основні положення та результати дослідження *впроваджено* у навчальний процес Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка від 22 грудня 2014 року, № 03-10/2874), Національного університету водного господарства та природокористування (довідка від 10 грудня 2014 року, № 01-25/99), Приватного вищого навчального закладу «Академія рекреаційних технологій і права» (довідка від 16 січня 2015 року, № 3), Східноєвропейського національного університету імені Лесі України (довідка від 30 грудня 2014 року, № 03-31/02/4214).

Апробація результатів дослідження. Основні результати та теоретичні положення дисертаційного дослідження висвітлено та обговорено на науково-практичних конференціях: *міжнародних*: «Актуальні проблеми вищої професійної освіти» (Київ, 2014); «Проблемы современности: человек, культура и общество» (Рязань, 2014); Conference Proceedings of the 2nd International Scientific Conference «Modern Problems of Management: Economy, Education, Healthcare and Pharmacy» (Opole, Poland, 2014); «Освітній менеджмент: ефективні практики» (Київ, Україна, Добрич, Болгарія, 2014); *всеукраїнській*: «Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи» (Дніпропетровськ, 2014); *міжвузівському* науково-методичному семінарі «Проблеми та перспективи розвитку соціальних комунікацій (Луцьк, 2014); конференціях викладачів Луцького інституту розвитку людини (2009-2013); засіданнях кафедри туризму і соціальних комунікацій Приватного вищого навчального закладу «Академія рекреаційних технологій і права».

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи відображено в 14 наукових працях, з яких 1 збірник тестових завдань, 6 статей у наукових фахових виданнях, 1 стаття у зарубіжному фаховому виданні, 6 статей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Структура й обсяг дисертації. Дисертаційне дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (237 найменувань, з них іноземною мовою – 12) і додатків. Загальний обсяг дисертації – 247 сторінок (основна частина – 185 сторінок). Дисертаційна робота містить 17 таблиць на 17 сторінках і 30 рисунків на 30 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність і доцільність обраної теми, зазначено її зв'язок з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито його наукову новизну та практичне значення; представлено відомості про особистий внесок здобувача та апробацію результатів дослідження, публікації, структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі **«Формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій як науково-теоретична проблема»** проаналізовано наукову літературу щодо формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій у науково-теоретичних працях вітчизняних і зарубіжних учених; розкрито основні дефініції, які характеризують понятійне поле формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій; розглянуто сутність та структуру готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

Аналіз наукової літератури (О.О. Карпенко, А.В. Луговий, Г.Д. Малик, І.Д. Нілова та ін.) показав, що з позицій сьогодення відсутній єдиний підхід до підготовки фахівців за спеціальністю «Документознавство та інформаційна діяльність», яка здійснюється понад 40 вищими навчальними закладами, серед яких класичні університети, педагогічні університети, університети культури і мистецтв, політехнічні університети, економічні університети, гуманітарні університети та приватні вищі навчальні заклади.

Майбутні фахівці з документознавства нами розглядаються як студенти вищого навчального закладу, які протягом певного терміну навчання оволодівають кваліфікацією, що дозволить їм здійснювати професійну діяльність, пов'язану зі збором, реєстрацією, обробкою, накопиченням, зберіганням, вивченням, узагальненням і створенням документів як джерел інформації.

Поняття «соціальні комунікації» трактується як «система суспільної взаємодії, яка включає визначені шляхи, способи, засоби, принципи встановлення і підтримання контактів на основі професійно-технологічної діяльності, що спрямована на розробку, впровадження, організацію, вдосконалення, модернізацію відносин у суспільстві, які складаються між різними соціальними інститутами, де, з одного боку, в ролі ініціаторів спілкування найчастіше виступають соціально-комунікаційні інститути, служби, а з іншого, організовані спільноти (соціум, соціальні групи) як повноправні учасники соціальної взаємодії» (В.В. Різун); як «галузь знань, що вивчає організаційно впорядковану систему документів, їх масиви, продукти засобів масової комунікації та інформаційні технології, що забезпечують реалізацію інформаційних процесів і намірів при безпосередній участі членів комунікативного процесу» (О.М. Холод).

Теоретичний аналіз літератури дав змогу уточнити сутність поняття «готовність майбутнього фахівця з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій», яке розглядається як специфічна професійна характеристика особистості, що включає наявність професійно орієнтованих знань про етику ділового спілкування, теорію і практику соціальних комунікацій,

організацію представницьких заходів, спектру вмій та навичок спілкування, письмової та усної презентації наукового і практичного матеріалу, комплексу особистісних якостей, що забезпечать конкурентоспроможність та мобільність фахівця. У структурі готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій виокремлено мотиваційно-ціннісний, когнітивний, процесуальний та особистісний структурні компоненти.

У другому розділі «**Методичні аспекти формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій**» розкрито методику та напрями проведення дослідження; розглянуто модель формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій; розкрито педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій

Дослідження здійснювалося протягом 2011-2015 років і включало діагностичний, пошуково-практичний та узагальнювальний етапи.

На діагностичному етапі (2011-2012 рр.) визначено мету, завдання, принципи і умови організації експериментальної роботи; проаналізовано навчальний план підготовки майбутніх фахівців з документознавства; виявлено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

На пошуково-практичному етапі (2012-2014 рр.) апробовано методику вивчення сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій; експериментально перевірено педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій. Для проведення педагогічного експерименту застосовувалися такі методики: для оцінювання рівня сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій за мотиваційно-ціннісним критерієм – тест-опитувальник «Тест на з'ясування мотивації на досягнення мети та прагнення до соціального престижу»; для оцінювання рівня сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства за когнітивним критерієм – тестові завдання, розроблені автором; для оцінювання рівня сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства за процесуальним критерієм – тест «Секретарські обов'язки і взаємини у колективі»; для оцінювання рівня сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства за особистісним критерієм – тест для визначення ступеня здатності до роботи у сфері «людина – людина» і тест «Оцінка організаторських і комунікативних здібностей» (КОС-1).

На узагальнювальному етапі (2014-2015 рр.) проведено аналіз результатів педагогічного експерименту, сформульовано висновки дослідження, розроблено і впроваджено науково-методичне забезпечення процесу формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

У дисертації вказано, що теоретико-методологічні засади є найважливішим атрибутом педагогічної системи формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій і визначають розв'язання цілої низки проблем. Тому в якості загального орієнтиру,

ідеології і методу, здійснюваного наукового пошуку, застосовано методологію, що включає чотири рівні: вищий рівень, представлений системою філософських знань (закони діалектики, філософські принципи і положення гносеології), другий рівень – загальнонауковий (антропоцентричний, системний і синергетичний підходи), третій – конкретно науковий (аксіологічний, акмеологічний, діяльнісний та компетентнісний підходи) і четвертий – власне методично-процедурний (культурологічний підхід).

Нами розроблено та теоретично обґрунтовано модель формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій, виокремлення цільового, змістового, технологічного, оцінювально-результативного блоків якої дозволили забезпечити чітке уявлення про цілеспрямований процес навчання майбутніх фахівців з документознавства у вищій школі (рис. 1). Ефективність реалізації моделі формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій забезпечують такі педагогічні умови: інформаційне забезпечення змісту вищої професійної освіти майбутніх фахівців з документознавства; пріоритет суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачем і студентами у педагогічному процесі; поєднання традиційних форм навчання з інноваційними, які спрямовують студента в умови, які максимально наближені до реальних життєвих ситуацій; орієнтація освітнього процесу вищого навчального закладу на професійно-особистісний саморозвиток майбутніх фахівців з документознавства. Інформаційне забезпечення змісту вищої професійної освіти майбутніх фахівців з документознавства виступає як цілісна система інформаційних ресурсів, які створюють ядро освіти, характеризують вищий навчальний заклад та освітню діяльність, що здійснюється у ньому. Воно виконує такі функції: інформаційну функцію, яка характеризує інформаційні ресурси, що передаються у процесі комунікації від викладача до студентів; функція, що забезпечує освітній процес, яка виражається у навчально-методичному забезпеченні дисциплін «Професійна етика», «Теорія і практика соціальних комунікацій» та «Організація представницьких заходів (протокол)»; функція інформованості громади та зовнішнього оточення, яка виражається в

інформуванні про основні характеристики вищого навчального закладу, його місії, спрямованості, формах навчання, професорсько-викладацький склад.

Пріоритет суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачем і студентами у педагогічному процесі припускають міжособистісний контакт, у результаті якого виникає діалог, формується й особистісна відповідальність майбутніх фахівців з документознавства за свою поведінку, позитивне ставлення до себе, до виконуваної діяльності, розвивається їх самостійність і високий рівень самоорганізації. Серед методів спільної діяльності нами застосовувалися навчальні дискусії на теми «Етичні традиції в Україні», «Соціальні комунікації як міждисциплінарний науковий напрям», виконання проектів на теми «Вирішення етичних проблем в організації», «Етико-правові проблеми охорони інтелектуальної власності й авторського права в мережі Інтернет».

Поєднання традиційних форм навчання з інноваційними, які ставлять студента в умови, максимально наближені до реальних життєвих ситуацій, здійснювалося у процесі написання есе, проведення ділових ігор, складання портфоліо майбутнього фахівця з документознавства, створення мультимедійних презентацій тощо.

Орієнтація освітнього процесу вищого навчального закладу здійснювалася на таких етапах професійно-особистісного саморозвитку майбутніх фахівців з документознавства, як: самоусвідомлення – самооцінка – самоорганізація – самоврядування. До чинників активізації професійно-особистісного саморозвитку майбутнього фахівця з документознавства віднесено: переконаність студента у значущості професійно-особистісного саморозвитку; його здатність до творчого сприйняття, розуміння і перетворення дійсності і самого себе в ній. Механізмом професійно-особистісного саморозвитку визначено специфічну самоорганізацію майбутнім фахівцем з документознавства власного освітньо-розвивального простору, в якому він виступає як суб'єкт професійного становлення і саморозвитку. Доведено, що професійно-особистісний саморозвиток майбутніх фахівців з документознавства припускає наявність у них сформованої фахової спрямованості на здійснення діяльності, пов'язаної з професійною взаємодією у сфері соціальних комунікацій.

У третьому розділі **«Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій»** охарактеризовано критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій; методику проведення педагогічного експерименту; проаналізовано результати педагогічного експерименту.

Нами охарактеризовано критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, процесуальний та особистісний), показники та рівні (низький, середній, високий) сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

Вказано, що високий рівень сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій характеризується тим, що у студентів наявна світоглядна і моральна позиція; ідеали і гуманістичні цінності проявляються при оцінці подій і фактів, що відбуваються; чітко виражено прагнення підвищити в майбутньому свій професійний статус,

отримати визнання колег, підвищити професійну репутацію; добре виражені мотиви, що регулюють їх діяльність з позиції професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій; що у студентів знання про ділове спілкування, теорію і практику соціальних комунікацій та про організацію представницьких заходів повні, ґрунтовні та систематизовані; у студентів є стійка потреба у підвищенні свого професійного статусу; орієнтація на досягнення успіху у своєму житті і в професійній взаємодії у сфері соціальних комунікацій простежується чітко; проявляється соціально-професійна активність та здатність до толерантності; вміння і навички спілкуватись з дотриманням етичних вимог до культури усного й писемного ділового мовлення та вміння і навички налагоджувати взаємини в колективі є стійкими і розвиненими; у студентів професійно важливі якості (здібності до роботи у сфері «людина – людина», комунікабельність та організаторські здібності) повністю сформовані для успішного виконання основних професійних функцій.

На констатувальному етапі педагогічного експерименту проаналізовано сучасний стан сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

В анкетуванні брали участь 214 майбутніх фахівців з документознавства і 9 викладачів таких вищих навчальних закладів, як Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна», Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Національний університет водного господарства та природокористування, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Результати анкетування 214 студентів щодо до того, для яких цілей їм потрібна професійна взаємодія у сфері соціальних комунікацій показали, що вважають: для спілкування на професійні теми – 28,03 % студентів, для спілкування на повсякденні теми/поїздки за кордон (подорож) – 23,8 % студентів, планують зв'язати майбутнє з професією фахівця з документознавства – 48,11 % студентів; майбутня спеціальність дасть значні можливості для кар'єрного зростання – 25,58 % студентів, подобається вивчати етичні правила й закони спілкування – 28,53 % студентів; інформація про професійну взаємодію у сфері соціальних комунікацій, якою вони володіють, є достатньою – 36,86 % студентів (рис. 2), інтерес до навчальних дисциплін, пов'язаних з вивченням професійної етики – 42,14 % студентів, відчувають труднощі в оволодінні особливостей професійної етики – 50,56 % студентів.

Рис. 2. Узагальнені результати опитування студентів про те, чи є достатньою інформація, якою вони володіють, про професійну взаємодію у сфері соціальних комунікацій, %

Аналіз відповідей опитаних викладачів свідчить, що 75 % з них вважають за доцільне формувати готовність майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій, лише 33,33 % респондентів

задоволені навчально-методичною літературою, необхідною для формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

Дані, що характеризують результати анкетування 18 фахівців, серед яких, зокрема, 6 осіб з Державного архіву Волинської області, 4 особи з Волинського краєзнавчого музею, 5 осіб з Волинської державної обласної універсальної наукової бібліотеки імені Олени Пчілки, 3 особи з Волинської обласної бібліотеки для юнацтва, свідчать, що вважають, що повістю володіють студенти-практиканти знаннями з теорії соціальних комунікацій лише 22,23 % фахівців, що студенти-практиканти вміннями володіють проводити представницькі заходи – 50 % фахівців, що студенти-практиканти володіють вміннями спілкуватись з дотриманням етичних вимог до культури усного й писемного ділового мовлення – 55,56 % фахівців, що студенти-практиканти здатні виконувати секретарські обов'язки і налагоджувати взаємини в колективі – 72,22 % фахівців.

На формульовальному етапі педагогічного експерименту була обрана репрезентативна вибірка кількості студентів (набір 2010-2011 років) Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна» та Національного університету водного господарства та природокористування, що ввійшли до контрольної групи (n = 36 осіб) та експериментальної групи (n = 32 особи).

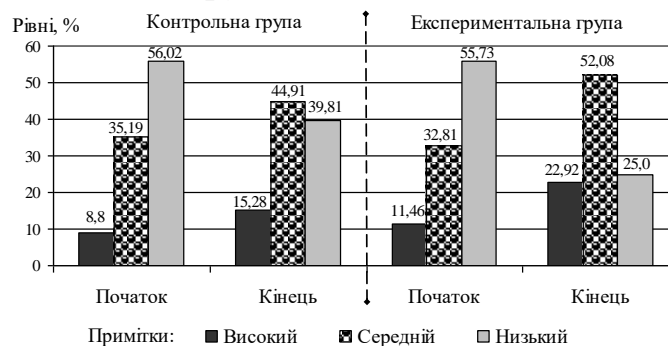

Рис. 3. Узагальнені результати щодо динаміки рівнів сформованості готовності до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій студентів, які входили до контрольної та експериментальної груп, на початок і кінець педагогічного експерименту, %

Аналіз даних рис. 3 показав, що на кінець педагогічного експерименту кількість студентів, які входили до контрольної групи, маючи *високий рівень* сформованості готовності до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій, становила 15,28 % студентів, кількість студентів, які входили до експериментальної групи, – 22,92 %, кількість студентів, які входили до контрольної групи, маючи *середній рівень* сформованості готовності до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій, становила 44,91 % студентів, кількість студентів, які входили до експериментальної групи, – 52,08 %, кількість студентів, які входили до контрольної групи, маючи *низький рівень* сформованості готовності до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій, становила 39,81 % студентів, у експериментальних групах – 25 %.

За результатами педагогічного експерименту зменшилася кількість студентів, які входили до контрольної групи, з *низьким рівнем* сформованості готовності до

професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій – на 16,21%, кількість студентів, які входили до експериментальної групи, – на 30,73%; збільшилась кількість студентів, які входили до контрольної групи, з *середнім рівнем* сформованості готовності до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій – на 9,72%, кількість студентів, які входили до експериментальної групи, – на 19,27%; збільшилась кількість студентів, які входили до контрольної групи, з *високим рівнем* сформованості готовності до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій – на 6,48%, кількість студентів, які входили до експериментальної групи, – на 11,46%.

Аналіз результатів показав, що на кінець педагогічного експерименту спостерігається істотна відмінність: між даними, що характеризують сформованість готовності за мотиваційно-ціннісним критерієм (відповідно $16,92 \pm 0,17$ балів) студентів, які входили до контрольної групи, і даними, що характеризують сформованість готовності за мотиваційно-ціннісним критерієм (відповідно $20,94 \pm 0,16$ балів) студентів, які входили до експериментальної групи (при $t = 2,97$); між даними, що характеризують сформованість готовності за когнітивним критерієм (відповідно $19,67 \pm 0,22$ балів) студентів, які входили до контрольної групи, і даними, що характеризують сформованість готовності за когнітивним критерієм (відповідно $24,78 \pm 0,2$ балів) студентів, які входили до експериментальної групи (при $t=2,91$); між даними, що характеризують сформованість готовності за процесуальним критерієм (відповідно $20,44 \pm 0,12$ балів) студентів, які входили до контрольної групи, і даними, що характеризують сформованість готовності за процесуальним критерієм (відповідно $23,31 \pm 0,1$ балів) студентів, які входили до експериментальної групи (при $t = 3,22$); між даними, що характеризують сформованість здібності до роботи у сфері «людина – людина» (відповідно $7,78 \pm 0,11$ балів) студентів, які входили до контрольної групи, і даними, що характеризують сформованість здібності до роботи у сфері «людина – людина» (відповідно $10,5 \pm 0,11$ балів) студентів, які входили до експериментальної групи (при $t = 3$); між даними, що характеризують сформованість організаторських здібностей (відповідно $10,14 \pm 0,12$ балів) студентів, які входили до контрольної групи, і даними, що характеризують сформованість організаторських здібностей (відповідно $13,06 \pm 0,12$ балів) студентів, які входили до експериментальної групи (при $t = 2,86$); між даними, що характеризують сформованість комунікативних здібностей (відповідно $10,08 \pm 0,11$ балів) студентів, які входили до контрольної групи, і даними, що характеризують сформованість комунікативних здібностей (відповідно $13,03 \pm 0,12$ балів) студентів, які входили до експериментальної групи (при $t = 3,11$).

Факторний аналіз експериментальних даних показав, що за результатами формувального етапу педагогічного експерименту структура готовності майбутніх фахівців з документознавства, які входили до експериментальної групи, до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій визначається трьома факторами, що пояснюють 82 % сумарної дисперсії ознак. Найбільш вагомими структурними компонентами, які формують фактор 1, є організаторські і комунікативні здібності (35,6 % загальної дисперсії). Когнітивний та процесуальний структурні компоненти готовності (22,7 % загальної дисперсії) формують фактор 2. У фактор 3 згрупувалися мотиваційно-ціннісний та особистісний структурні компоненти готовності (23,7 % загальної дисперсії).

Нами зазначено, що результати педагогічного експерименту свідчать про ефективність виявлених, теоретично обґрунтованих та експериментально перевірених педагогічних умов формуванні готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

ВИСНОВКИ

У дисертації подано теоретичне узагальнення і нове вирішення актуального наукового завдання, яке полягає у формуванні готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій. Результати проведеного теоретичного пошуку та дослідно-експериментальної роботи надають можливість зробити наступні висновки й рекомендації.

1. Здійснено системний аналіз наукових праць, який засвідчив, що сучасна вітчизняна система вищої освіти перебуває на важливому і відповідальному періоді свого реформування, в якому трансформуються принципи її побудови, істотним чином оновлюється сама модель вищої освіти, зміст діяльності вищих навчальних закладів, в яких здійснюється підготовка майбутніх фахівців з документознавства. Уточнено зміст поняття «готовність майбутнього фахівця з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій», яке розглядається як специфічна професійна характеристика особистості, що включає наявність професійно орієнтованих знань про етику ділового спілкування, теорію і практику соціальних комунікацій, організацію представницьких заходів, спектру вмінь та навичок спілкування, письмової та усної презентації наукового та практичного матеріалу, комплексу особистісних якостей, що забезпечать конкурентоспроможність та мобільність фахівця.

2. Теоретично обґрунтовано сутність та структуру готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій, до структурних компонентів якої віднесено мотиваційно-ціннісний, когнітивний, процесуальний та особистісний. Мотиваційно-ціннісний компонент характеризує позитивну мотивацію та інтерес до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій. Когнітивний компонент відображає сукупність знань майбутнього фахівця з документознавства про етику ділового спілкування, теорію і практику соціальних комунікацій та організацію представницьких заходів. Процесуальний компонент відображає наявність професійних умінь і навичок майбутнього фахівця з документознавства, необхідних для професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій. Особистісний компонент відображає наявність у майбутнього фахівця з документознавства професійно важливих якостей, зокрема, здібностей до роботи у сфері «людина – людина», організаторських і комунікативних здібностей.

3. Виокремлено критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, процесуальний та особистісний) і показники: 1) відповідна світоглядна і моральна позиція, ідеали і гуманістичні цінності; прагнення підвищити свій професійний статус, отримати визнання колег, підвищити професійну репутацію; мотиви, що регулюють їх діяльність з позиції професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій; 2) повнота, глибина, міцність і систематизованість знань про етику ділового спілкування, теорію і практику соціальних комунікацій та організацію

представницьких заходів; 3) потреба у підвищенні свого професійного статусу; орієнтація на досягнення успіху у своєму житті і в професійній взаємодії у сфері соціальних комунікацій; володіння соціально-професійною активністю та здатністю до толерантності, вміння і навички спілкуватись з дотриманням етичних вимог до культури усного й писемного ділового мовлення, вміння і навички налагоджувати взаємини в колективі; 4) професійно важливі якості (здібності до роботи у сфері «людина – людина», комунікабельність та організаторські здібності) та рівні (низький, середній, високий) сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

4. Виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій, до яких віднесено: інформаційне забезпечення змісту вищої професійної освіти майбутніх фахівців з документознавства; пріоритет суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачем і студентами у педагогічному процесі; поєднання традиційних форм навчання з інноваційними, які спрямовують студента в умови, максимально наближені до реальних життєвих ситуацій; орієнтація освітнього процесу вищого навчального закладу на професійно-особистісний саморозвиток майбутніх фахівців з документознавства. Педагогічний експеримент засвідчив ефективність виявлених педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій. На кінець педагогічного експерименту спостерігаємо позитивні зміни у даних, які характеризують рівні сформованості готовності до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій студентів, які входили до експериментальної групи. У даних, які характеризують рівні сформованості готовності до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій студентів, які входили до контрольної групи, є також позитивні зміни, але значно менші порівняно з експериментальною групою.

5. Розроблено та теоретично обґрунтовано модель формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій, що має цільовий, змістовий, технологічний, оцінювально-результативний блоки. Цільовий блок моделі включає мету, завдання, методологічні підходи та принципи. Змістовий блок відображає оволодіння майбутніми фахівцями з документознавства професійно орієнтованими знаннями, вміннями і навичками з дисциплін «Професійна етика», «Теорія і практика соціальних комунікацій» та «Організація представницьких заходів (протокол)». До технологічного блоку віднесено форми, методи, засоби, етапи та педагогічні умови. Оцінювально-результативний блок моделі, що виконує діагностичну та оцінювальну функції, містить критерії оцінювання ефективності формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій і безпосередньо сам результат, яким є готовність майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

6. Впроваджено у навчальний процес методичне забезпечення щодо формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій, до якого, зокрема, увійшли навчально-методичні комплекси з дисциплін «Професійна етика», «Теорія і практика соціальних комунікацій» та «Організація представницьких заходів (протокол)», комп'ютерна

програма «РКЛ: педагогічна діагностика результатів сформованості готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій», розроблена у співавторстві з Р.П. Карпюком і О. М. Лінчуком.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми, пов'язаної з формуванням готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у порівняльно-педагогічному вивченні теорії і практики підготовки майбутніх фахівців з документознавства за кордоном, у застосуванні дистанційних курсів у навчально-виховному процесі підготовки майбутніх фахівців з документознавства у вищих навчальних закладах.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Тестові завдання

1. Редчук Р.О. Тестові завдання з дисципліни «Професійна етика» для студентів вищих навчальних закладів / Р.О. Редчук. – К.: ТОВ «Козари», 2013. – 36 с.

Статті у наукових фахових виданнях

2. Редчук Р.О. Проблеми етнічного і національного самопізнання українців / Р.О. Редчук // Проблеми педагогічних технологій: збірник наукових праць Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна». – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2010. – Вип. 1. – С. 254-259.

3. Редчук Р.О. Формування готовності майбутніх фахівців із документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій (термінологічна база) / Р.О. Редчук // Наукові записки: [збірник наукових статей] / Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова; укл. Л.Л. Макаренко. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – Вип. СХVI (116). – С. 198-204.

4. Редчук Р.О. Методологічні підходи до формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій / Р.О. Редчук // Наукові записки: [збірник наукових статей] / Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова; укл. Л.Л. Макаренко. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – Вип. СХVI (116). – С. 202-208.

5. Редчук Р.О. Модель формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій / Р.О. Редчук // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / [редкол: Т.І. Сущенко (голов. ред.). – Запоріжжя: КПУ, 2014. – Вип. 35 (88). – С. 302-307.

6. Редчук Р.О. Структура готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій / Р.О. Редчук // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / [редкол: Т.І. Сущенко (голов. ред.). – Запоріжжя: КПУ, 2014. – Вип. 37 (90). – С. 320-326.

7. Редчук Р.О. Сучасний погляд на проблему формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії / Р.О. Редчук //

у сфері соціальних комунікацій // Молодь і ринок. – 2014. – № 11 (118). – С. 137-141.

Стаття в закордонному науковому фаховому виданні

8. Редчук Р.А. Особенности формирования готовности будущих специалиста по документоведению к профессиональному взаимодействию в сфере социальных коммуникаций / Р.А. Редчук // Молодой ученый. – 2014. – № 9(68). – С. 512-514.

Матеріали науково-практичних конференцій

9. Редчук Р.О. Педагогічне спілкування як комунікативний процес / Р.О. Редчук // Збірник наукових праць викладачів Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»: У 3-х т. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2009. – Т.3. – С. 159-164.

10. Redchuk R.O. Features of Design of Formation of Readines sof Future Specialists in Documentation Scienceto the Professional Interaction in the Social Communications Sphere / R.O. Redchuk // Conference Proceeding sof the 2nd International Scientific Conference «Modern Problem sof Management: Economy, Education, Healthcare and Pharmacy» (October 23-27 2014, Opole, Poland). The Academy of Management and Administration in Opole, 2014. – P. 134-137.

11. Redchuk R.O. The formation and development of the specialty «Documentation science and informative activity» in Ukraine / R.O. Redchuk, R.P. Karpyuk Geneva (Switzerland), the 8th of August, 2014 / Publishing Center of the European Association of pedagogues and psychologists «Science», Geneva, 2014, V. 1. – P. 186-188.

12. Редчук Р.О. Становлення професійної підготовки майбутніх фахівців з документознавства в Україні / Р.О. Редчук // Актуальні проблеми вищої професійної освіти України: Матеріали II Міжнародної конференції 20 березня 2014 р. / За заг. ред. Е.В. Лузік, О.М. Акмалдінової. – К.: НАУ, 2014. – С. 123-124.

13. Редчук Р.О. Проблеми вдосконалення підготовки майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій / Р.О. Редчук // Проблеми та перспективи розвитку соціальних комунікацій: матеріали доповідей учасників II Міжвузівського наук.-метод. семінару (м. Луцьк, 10 квітня 2014 року) / упоряд. Т.Й. Жалко, О.М. Мациборська. – Луцьк: Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»; КП ІАЦ «Волиньенергософт», 2014. – Вип. 2. – С. 72- 75.

14. Редчук Р.О. Професійно-особистісний саморозвиток майбутніх фахівців з документознавства у освітньому процесі вищого навчального закладу / Р.О. Редчук // Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 26 грудня 2014 року): в 2-х частинах. – Дніпропетровськ: ТОВ «Інновація», 2015. – С. 58-61.

АНОТАЦІЇ

Редчук Р.О. Формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Київ, 2015.

У роботі досліджено формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій.

У результаті дослідження вперше виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій, до яких віднесено: інформаційне забезпечення змісту вищої професійної освіти майбутніх фахівців з документознавства; пріоритет суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачем і студентами у педагогічному процесі; поєднання традиційних форм навчання з інноваційними, які спрямовують студента в умови, максимально наближені до реальних життєвих ситуацій; орієнтація освітнього процесу вищого навчального закладу на професійно-особистісний саморозвиток майбутніх фахівців з документознавства.

Розроблено та теоретично обґрунтовано модель формування готовності майбутніх фахівців з документознавства до професійної взаємодії у сфері соціальних комунікацій, яка структурно представлена цільовим, змістовим, технологічним і оцінювально-результативним блоками та яка реалізується на принципах соціальної обумовленості цілей і змісту вищої освіти, професійної спрямованості навчання, креативності, активності і самостійності студентів, суб'єктності взаємодії викладачів і студентів.

Ключові слова: готовність, майбутні фахівці з документознавства, професійна взаємодія, сфера соціальних комунікацій.

Редчук Р.О. Формирование готовности будущих специалистов по документоведению к профессиональному взаимодействию в сфере социальных коммуникаций. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова. – Киев, 2015.

В работе исследовано формирование готовности будущих специалистов по документоведению к профессиональному взаимодействию в сфере социальных коммуникаций.

Уточнено содержание понятия «готовность будущего специалиста по документоведению к профессиональному взаимодействию в сфере социальных коммуникаций», которое рассматривается как специфическая профессиональная характеристика личности, включающая наличие профессионально ориентированных знаний об этике делового общения, теории и практике социальных коммуникаций, организации представительских мероприятий, спектра умений и навыков общения, письменной и устной презентации научного и практического материала, комплекса личностных качеств, обеспечивающих конкурентоспособность и мобильность специалиста.

Теоретически обоснована сущность и структура готовности будущих специалистов по документоведению к профессиональному взаимодействию в сфере

социальных коммуникаций, к структурным компонентам которой отнесены мотивационно-ценностный, когнитивный, процессуальный и личностный.

Выявлены, теоретически обоснованы и экспериментально проверены педагогические условия формирования готовности будущих специалистов по документоведению к профессиональному взаимодействию в сфере социальных коммуникаций, к которым отнесены: информационное обеспечение содержания высшего профессионального образования будущих специалистов по документоведению; приоритет субъект-субъектных отношений между преподавателем и студентами в педагогическом процессе; сочетание традиционных форм обучения с инновационными, направляющими студента в условия, максимально приближенные к реальным жизненным ситуациям; ориентация образовательного процесса высшего учебного заведения на профессионально-личностное саморазвитие будущих специалистов по документоведению.

Разработана и теоретически обоснована модель формирования готовности будущих специалистов по документоведению к профессиональному взаимодействию в сфере социальных коммуникаций, что имеет целевой, содержательный, технологический, оценивающе-результативный блоки. Целевой блок модели включает цель, задачи, методологические подходы и принципы. Содержательный блок отображает овладение будущими специалистами по документоведению профессионально ориентированными знаниями, умениями и навыками с дисциплин «Профессиональная этика», «Теория и практика социальных коммуникаций» и «Организация представительских мероприятий (протокол)». К технологическому блоку отнесены формы, методы, средства, этапы и педагогические условия. Оценивающе-результативный блок модели содержит критерии оценки эффективности формирования готовности будущих специалистов по документоведению к профессиональному взаимодействию в сфере социальных коммуникаций и непосредственно сам результат, и выполняет диагностическую и оценочную функции. Результатом является готовность будущих специалистов по документоведению к профессиональному взаимодействию в сфере социальных коммуникаций.

Внедрено в учебный процесс методическое обеспечение формирования готовности будущих специалистов по документоведению к профессиональному взаимодействию в сфере социальных коммуникаций, к которому, в частности, вошли учебно-методические комплексы с дисциплин «Профессиональная этика», «Теория и практика социальных коммуникаций» и «Организация представительских мероприятий (протокол)», компьютерная программа «РКЛ: педагогическая диагностика результатов сформированности готовности будущих специалистов по документоведению к профессиональному взаимодействию в сфере социальных коммуникаций».

Ключевые слова: готовность, будущие специалисты по документоведению, профессиональное взаимодействие, сфера социальных коммуникаций.

Redchuk R.O. Formation of readiness of future specialists of the documentation to professional cooperation in the field of social communications. – On rights for a manuscript.

Dissertation on the receipt of scientific degree of candidate of pedagogical sciences

from speciality 13.00.04 – theory and methods of trade education. – National Pedagogical Dragomanov University. – Kyiv, 2015.

Forming of readiness of future specialists is in-process investigational sof the documentation to professional co-operation in the field of social communications.

It is first educed as a result of research, in theory the pedagogical terms of forming of readiness of future specialists are reasonably and experimentally tested sof the documentation to professional cooperation in the field of social communications which it is taken to: informative providing of maintenance of higher professional education of future specialists sof the documentation; priority of subject-subject relations is between a teacher and students in a pedagogical process; combination of traditional forms is studies with innovative, which send a student in terms, maximally close to the real vital situations; an orientation of educational process of higher educational establishment is on professionally-personality self-development of future specialists sof the documentation.

It is worked out and in theory the model of forming of readiness of future specialists is reasonable sof the documentation to professional cooperation in the field of social communications, which is structurally presented by destination, semantic, technological and estimate-effective blocks and which will be realized on principles of social conditionality of aims and maintenance of higher education, professional orientation of studies, креативності, activity and independence of students, subject of cooperation of teachers and students.

Keywords: readiness, future specialists sof the documentation, professional cooperation, sphere of social communications.